

MBN § 53   **Remiss. Boverkets förslag till
föreskrifter om aktsamhet vid planering
och utförande av bygg-, rivnings- och
markarbeten**

Ärendenummer: MBN 2024/370

Miljö- och byggnämndens beslut

Miljö- och byggnämnden beslutar att tillstyrka Boverkets förslag utan erinran.

Sammanfattning

Boverket genomför en översyn av Boverkets byggregler (BBR) i sin helhet. Enligt förslaget kommer BBR att ersättas av nya separata grundförfattningar för de olika kraven på byggnader. De nya författningarna förväntas träda i kraft den 1 januari 2025.

Samtidigt med arbetet med detta förslag pågår ett arbete med att ändra plan- och bygglagen (PBL) för att kravet på aktsamhet tydligt ska komma till uttryck i lagen. Dessutom föreslås att reglerna om skyddsåtgärder vid rivning i 5 kap. 17 § plan- och byggförordningen 2011:338 (PBF) tas bort, eftersom de anses vara för detaljerade för förordningsnivån och i stället bör ingå i Boverkets föreskrifter.

Förslaget om ändringar i PBL och PBF har skickats på remiss i form av Regeringskansliets promemoria Aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder. Boverkets förslag är ute på remiss samtidigt som Regeringens författningsförslag. Boverkets förslag förutsätter att PBL och PBF ändras enligt förslagen i Regeringskansliets promemoria. Förvaltningen har föreslagit nämnden att tillstyrka Regeringskansliets remiss.

De föreslagna ändringarna av PBL och PBF kan sägas komma att ersätta den nuvarande regleringen avseende aktsamhet vid planering och utförande av bygg-, rivnings- och markåtgärder.

I Boverkets byggregler (BBR) finns idag krav på aktsamhet vid planering och utförande av bygg- rivnings- och markåtgärder. Boverket bedömer att bestämmelserna om aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markarbeten bör utgöra en egen separat författning.

I författningsförslaget, 10 kap. 2 a § PBL, föreslås aktsamhetskrav vid bygg-, rivnings- och markåtgärder.

Avsikten med aktsamhetskrav vid bygg-, rivnings- och markåtgärder är främst att kvarboende, närboende och allmänhet får ett skydd för säkerhet och hälsa samt att skada på egendom undviks.

Bedömningen är att om aktsamhetskravet i PBL även preciseras i myndighetsföreskrifter så underlättar det för byggnadsnämnden att agera förebyggande och i tidiga skeden.

Boverkets förslag till föreskrifter är inte en uttömmande uppräknings av situationer då krav på aktsamhet kan ställas i samband med bygg-, rivnings- och markarbeten. Det kan även uppstå situationer då byggnadsnämnden ställer krav på aktsamhet med stöd direkt av lagen, i det här fallet 10 kap. 2 a § PBL, utan att situationen strider mot de preciserade kraven i Boverkets föreskrifter.

Byggnadsnämnden kan:

- ta upp vilka aktsamhetsåtgärder som är nödvändiga vid tekniskt samråd (10 kap. 19 § 1 PBL).
- neka startbesked om åtgärderna inte kan antas komma att uppfylla kraven på aktsamhet vid utförandet av bygg-, rivnings- och markarbeten (10 kap. 23 § 1 PBL).
- inom ramen för sin tillsyn agera så snart det finns anledning att anta att en byggherre inte uppfyller kraven, exempelvis genom att meddela ett så kallat åtgärdsföreläggande (11 kap. 19 § PBL) eller förbjuda att arbetet fortsätter (11 kap. 31 § PBL).
- neka startbesked om åtgärderna inte kan antas komma att uppfylla kraven på aktsamhet vid utförandet av bygg-, rivnings- och markarbeten (10 kap. 23 § 1 PBL).
- inom ramen för sin tillsyn även agera så snart det finns anledning att anta att en byggherre inte uppfyller kraven, exempelvis genom att meddela ett så kallat åtgärdsföreläggande (11 kap. 19 § PBL) eller förbjuda att arbetet fortsätter (11 kap. 31 § PBL).

Boverket bedömer att författningsförslaget inte får några negativa konsekvenser för människors hälsa eller säkerhet eller för skydd för egendom. Anledningen är att förslaget reglerar i huvudsak samma situationer och har samma kravnivå som BBR.

När reglerna om aktsamhet samlas i en separat författning blir det tydligt vilka regler som gäller vid bygg-, rivnings- och markarbeten. Det bidrar till att reglerna om aktsamhet efterlevs så att personer och egendom inte kommer till skada. Från tillämpningssynpunkt är det en fördel att reglerna finns samlade i en författning och att de enbart innehåller tydliga, bindande föreskrifter och inte som i BBR även allmänna råd.

Författningen bedöms inte medföra några negativa konsekvenser för företag, till exempel ökade kostnader. Författningen kommer att beröra byggherrar samt indirekt bygg- och entreprenadföretag som åtar sig bygg-, rivnings- och markarbeten.

I huvudsak berörs följande aktörer:

- byggherrar,
- byggtreprenörer,
- konsulter såsom brandkonsulter och konstruktör, och
- företag inom rivning och markarbeten.

Förslaget bedöms inte märkbart påverka företagens tidsåtgång för regeltillämpning, inte heller bli öka administrativa kostnader. Boverket bedömer att kravet på fackmässig projektering och utförande inte innebär att fler åtgärder ska projekteras och dokumenteras än idag.

Boverket har inte identifierat några särskilda negativa konsekvenser för små företag. Till exempel påverkas inte små företags konkurrenskraft. Det kan dock noteras en skillnad mellan företag av olika storlekar, på konsekvenser av kravet i 4 § om fackmässig projektering, om det inte är obehövt. Undantaget förväntas i hög utsträckning träffa små projekt, till exempel ändring av ett småhus, som bara kräver enkla aktsamhetsåtgärder som därför inte kräver någon formell projektering. Små projekt utförs i byggbranschen ofta av mikroföretag, med färre än 10 anställda, eller små företag, med färre än 50 anställda

En kommun berörs av förslaget dels om den är byggherre, dels som myndighetsutövare i enlighet med PBL. Kommunernas myndighetsutövning och arbetsprocesser i byggnadsnämnderna påverkas i viss utsträckning av förslaget, eftersom det endast innehåller bindande föreskrifter. Kravet på fackmässighet förstärker byggnadsnämndens mandat att begära handlingar som visar om aktsamhetsåtgärder projekteras så att inte personer eller egendom kan komma till skada.

Sammantaget är Boverkets nya byggregler en relativt stor förändring för byggnadsnämndernas myndighetsutövning som kommer att kräva arbete med att anpassa arbetssätt och kompetensutveckling i de nya reglerna.

Region Gotland tillstyrker Boverkets förslag utan erinran.

Ärendets behandling under mötet

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår miljö och byggnämnden besluta att tillstyrka Boverkets förslag utan erinran.

Sakkunnig handläggare Gunnar Gustafsson föredrar ärendet.

Proposition

Ordföranden ställer förvaltningens förslag under proposition och finner att miljö- och byggnämnden bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

Remiss om ”Boverkets förslag till föreskrifter om aktsamhet vid planering och utförande av bygg-, rivnings- och markarbeten”

Skickas till

Boverket: remiss@boverket.se. Diarienummer 615/2024.

Sökande

Boverket, Box 534 , 371 23 Karlskrona